

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-526-6-64>

CLASSIFICATION OF FORMS OF PUBLIC PARTICIPATION IN THE FORMATION OF STATE CUSTOMS POLICY

КЛАСИФІКАЦІЯ ФОРМ УЧАСТІ ГРОМАДСЬКОСТІ У ФОРМУВАННІ ДЕРЖАВНОЇ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ

Yaromii I. V.

PhD in Law

Яромій І. В.

кандидат юридичних наук

Участь громадськості у формуванні державної митної політики є важливим елементом демократичного управління, оскільки дозволяє враховувати інтереси різних груп суспільства, підвищувати якість прийнятих рішень та забезпечувати прозорість діяльності державних органів.

Аналіз чинного законодавства дозволяє стверджувати, що наразі відсутній комплексний підхід щодо визначення категорії «громадськість». Так, на нормативному рівні «громадськість» в залежності від сфери суспільних відносин розглядається як: 1) одна або більше фізичних чи юридичних осіб, їх об'єднання, організація або групи, які діють згідно з чинним законодавством України або практикою [1]; 2) одна чи більше фізичних або юридичних осіб, їх об'єднання, організації або групи, зареєстровані на території, на яку поширюється дія документа стратегічного планування [2]; 3) одна чи більше фізичних або юридичних осіб, їх об'єднання, організації або групи [3]; 4) уповноважені представники замовника (забудовника) та проєктувальника, органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, підприємств та установ, громадських організацій, професійних громадських спілок, громадських представницьких уповноважених органів самоорганізації населення, зареєстрованих в установленому порядку, власників будівель і споруд, земельних ділянок у відповідному кварталі, мікрорайоні [4].

І хоча наведені визначення стосуються таких сфер суспільних відносин як охорона довкілля та містобудування [5, с.36], можливо виокремити ознаки, які будуть загальними для правової категорії «громадськість», до яких віднесемо: 1) суб'єктність (формується із фізичних та/або юридичних осіб, їх об'єднань, організацій або груп); 2) легітимність (діяльність здійснюється згідно з чинним законодавством України); 3) громадська позиція та зацікавленість суспільними питаннями (проявлення інтересу та активної позиції до

певних сфер суспільного життя, наявність конкретних інтересів та цілей, які прагне реалізувати); 4) представництво (може бути представлена уповноваженими особами, які діють від її імені); 5) правова форма організованості (зокрема, у формі громадських організацій, професійних спілок, органів самоорганізації населення).

Отже, громадськість у загальному сенсі - це активна, легітимна, зацікавлена та організована сукупність фізичних і юридичних осіб, що бере участь у суспільному житті з метою захисту своїх інтересів та сприяння розвитку суспільства.

Під формами участі громадськості у формуванні державної митної політики слід розуміти сукупність механізмів та процедур, за допомогою яких громадяни, їх об'єднання та інші зацікавлені сторони можуть впливати на процес розробки та прийняття рішень у сфері державної митної справи.

Аналіз чинного законодавства дає підстави виокремити багатоаспектну кількість форми участі громадськості у формуванні державної митної політики. З урахуванням цього, проведемо класифікацію існуючих форм участі громадськості у формуванні державної митної політики за різними критеріями, а саме:

1) в залежності від рівня впливу: а) ті, що наділені прямим впливом (зокрема, громадські слухання, електронні петиції); б) ті що наділені консультативним впливом (зокрема, громадські ради, публічні консультації, участь у роботі міжвідомчих комісій та робочих груп, громадська експертиза); в) ті, що наділені інформаційним впливом (зокрема, засоби масової інформації, звернення громадян, проведення круглих столів, конференцій, семінарів, тощо);

2) в залежності від форми: а) організаційні форми (зокрема, громадські ради, громадські слухання, участь у роботі міжвідомчих комісій та робочих груп); б) неорганізовані форми (зокрема, електронні петиції, звернення громадян, засоби масової інформації, публічні консультації, громадська експертиза);

3) залежно від сфери застосування: а) безпосереднє формування державної митної політики (зокрема, громадські ради, публічні консультації, участь у роботі міжвідомчих комісій та робочих груп, громадська експертиза); б) контроль за реалізацією (зокрема, громадські слухання, електронні петиції, звернення громадян, засоби масової інформації);

4) в залежності від суб'єкта участі: а) індивідуальна участь (електронні петиції, звернення громадян); б) колективна участь (зокрема, громадські ради, громадські слухання, участь у роботі міжвідомчих комісій та робочих груп, громадська експертиза, засоби масової інформації, публічні консультації).

Запропонована класифікація покликана допомогти краще зрозуміти різноманітність форм участі громадськості та їхню роль у формуванні державної митної політики.

Висновки. Аналіз чинного законодавства свідчить про наявність широкого спектру форм участі громадськості, що вимагає їх систематизації та класифікації. Запропонована класифікація форм участі громадськості у формуванні державної митної політики дозволяє виокремити три основні критерії: рівень впливу, форма організації та сфера застосування.

Залежно від рівня впливу, форми участі поділяються на ті, що мають прямий, консультативний та інформаційний вплив.

За формою організації виділяються організовані та неорганізовані форми.

За сферою застосування розрізняються форми, що використовуються для безпосереднього формування митної політики та контролю за її реалізацією.

Ця класифікація дозволяє краще зрозуміти різноманітність форм участі громадськості та їхню роль у формуванні державної митної політики. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на аналіз ефективності кожної з цих форм та розробку рекомендацій щодо їх удосконалення.

Література:

1. Про затвердження Положення про участь громадськості у прийнятті рішень у сфері охорони довкілля: наказ Мінприроди України від 18.12.2003 р. №168 URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0155-04/conv>.
2. Про стратегічну екологічну оцінку: закон України від 20.03.2018 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2354-19>.
3. Про оцінку впливу на довкілля: закон України від 23.05.2017 р. № 2059-VIII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2059-19>.
4. Про Порядок громадського обговорення містобудівної документації в м. Києві: рішенням Київської міської ради від 16.06.2005 р. №438/3014. URL: <http://kmr.gov.ua/uk/content/rishennya-no4383014-vid-16062005r-pro-poryadok-gromadskogo-obgovorennya-mistobudivnoyi>.
5. Юшкевич О.Г. Громадськість: визначення у чинному законодавстві. 2019. URL: <http://dspace.wun>